

N:o 49.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning af kronan tillhöriga halfva gården n:o 71 med halfva tomten n:o 127 a inom kvarteret Stor- och Vretroten, m. m. i Arboga; gifven Stockholms slott den 26 mars 1895.

Med åberopande af bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att den Kongl. Maj:t och kronan tillhöriga halfva gården n:o 71 med halfva tomten n:o 127 a inom kvarteret Stor- och Vretroten i Arboga stad jemte dertill hörande utmarkslott må till Arboga stadsförsamling försäljas mot en köpeskilling af fem hundra kronor, med skyldighet för församlingen att vidkännas de med köpet förenade kostnader,

samt att försäljningssumman må få användas på enahanda sätt, som är bestämdt i fråga om köpeskillingar för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning eger rum jemlikt nådiga brefvet den 29 maj 1874.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.*G. F. Gilljam.*

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:st Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 mars 1895.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
 Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
 ÖSTERGREN,
 GROLL,
 WIKBLAD,
 GILLJAM,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 WERSÄLL.

2:o.

Föredragande departementschefen anförde härefter:

»Genom laga kraftvunnet utslag den 9 januari 1893 har rådstufvurätten i Arboga, på yrkande af advokatfiskalsembetet i kammarkollegium, förklarat qvarlåtenskapen efter aflidne kyrkvaktaren Johan Norgrens förut aflidna hustru Margreta Norgren skola såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:st och kronan; och vid bodelning efter makarne Norgren den 12 augusti

1893 tillskiftades Kongl. Maj:t och kronan, förutom ett kontant belopp, den i nämnda qvarlåtenskap ingående fastigheten halfva gården n:o 71 med halfva tomten n:o 127 a inom kvarteret Stor- och Vretroten i Arboga stad, hvarmed tillika följde viss andel i stadens utmark. Efter det sedermera en af två personer i underdånighet gjord ansökan rörande efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hustru Norgren genom nådigt beslut den 2 februari 1894 blifvit afslagen, har lagfart å berörda fastighet, enligt domstolens fastighetsbok förekommande under benämning: halfva gården n:o 71 med hälften i tomt delen n:o 127 a, den 4 juni 1894 beviljats Kongl. Maj:t och kronan.

Den andra hälften af gården n:o 71 och af tomten n:o 127 a med dertill hörande utmark eges af Arboga stadsförsamling, som genom köpebref den 24 september 1878 af ofvanbemälda Norgren tillhandlat sig sagda fastighet, utgörande dennes andel i sterbhuset efter hustru Norgren. Redan derförinnan hade församlingen å den med tomten n:o 127 a sammanhörande utmarksandel fått uppföra ett småskolehus; och efter omförmälda köp ingicks år 1879 en öfverenskommelse mellan församlingen och Norgren, hvarigenom denna utmarkslott delades dem emellan på det sätt, att Norgren, såsom på grund af testamente till sin död innehafvare af hustruns rätt, bekom den östra och församlingen den vestra delen, hvarå småskolehuset var beläget och hvarest församlingen ytterligare uppfört ett folkskolehus, som dock sedermera nedbrunnit.

Nu har församlingen, som anordnat platsen med planteringar och trädgård för barnens undervisning, varit betänkt på att å sin sålunda erhållna andel af utmarkslotten låta uppföra nytt folkskolehus i det nedbrunnas ställe. Församlingen vill likväl dessförinnan till trygghet för sig söka förvärfva eganderätt till hela utmarkslotten. För detta ändamål har församlingen vänt sig till Eders Kongl. Maj:t med en underdånig ansökan, deruti församlingen säger sig befara, att den mellan densamma och Norgren verkställda sämjedelningen af utmarkslotten kan förklaras ogiltig vid det förhållande, att någon klyfning jemväl af tomten ej skett dem emellan. En klyfning af tomten finge dock ej ega rum på grund af tomtens obetydliga areal, hvarför, och då utmarkslotten ej kunde från tomten skiljas och afländas eller särskildt pantsättas, församlingen önskade få af kronan tillhandla sig halfva gården n:o 71 i kvarteret Stor- och Vretroten med hälften i tomten n:r 127 a jemte tillhörande utmarkslott. Med hänsyn till tomtens taxeringsvärde samt braudförsäkringsvärdet af dess åbyggnader, äfvensom sakkunnige personers värdering, ansåge församlingen sig kunna såsom skälig köpeskilling erbjuda ett belopp af fem hundra kronor.

Ett vid ansökningen fogadt utdrag af 1893 års taxeringslängd öfver fast egendom i Arboga, för hvilken bevillning erlägges, utvisar ett taxeringsvärde af sammanlagdt 500 kronor å kronans ifrågavarande fastighet: och enligt ett i afskrift jemväl bilagdt, den 28 augusti 1894 utfärdadt brandförsäkringsbref, utgör försäkringsvärdet af de å hela omförmälda tomt n:o 127 a uppförda byggnader 600 kronor. Vidare åtföljes ansökningen af instrument öfver en den 24 augusti 1894 af landtbrukaren B. Silfverling och byggmästaren C. O. Wattenström, efter anmodan af Arboga stadsförsamlings skolråd, verkställd värdering å kronans hälft i berörda fastighet. Värderingsinstrumentet, hvaraf framgår, att de å tomten uppförda oansenliga husen befinna sig i ett förfallett skick, utvisar, att hela tomten n:o 127 a, enligt af stadens byggnadsnämnd den 23 maj 1894 godkänd mätning, innehåller 293,11 kvadratmeter. Vidare omförmäles i fråga om utmarksskiftet, att Kongl. Maj:ts och kronans andel deri, hvilken angifves till vid pass 37 ar, utgöres dels af omkring 25 ar odlad mark af sandig, stenbunden och mindre fruktbar beskaffenhet, dels till återstående del af ett ouppodladt, än mera stenbundet samt skoglöst område; varande kronans andel i utmarksskiftet obebyggd, hvaremot å församlingens finnes en till skolhus använd mindre byggnad jemte ett par uthus. Slutligen innehåller instrumentet följande värdering:

gården n:o 71	kr. 500: —
tomten n:o 127 a	» 300: —
	<hr/> Summa kr. 800: —

hvari kronans andel sålunda utgör 400 kronor. Dertill kommer värdet af kronans skifte af utmarksloten, upptaget till belopp af 90 kronor. Sammanlagda värdet af kronans ifrågavarande fastighet är sålunda af värderingsmännen uppskattadt till 490 kronor.

Öfver ifrågavarande ansökning — som med dervid fogade handlingar till Eders Kongl. Maj:t insändts af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vestmanlands län, hvilken myndighet dervid förklarar sig icke hafva något att erinra mot den gjorda framställningen — har kammarkollegium genom nådig remiss anbefalts att, efter kammaradvokattiskalsembetets hörande, afgifva underdånigt utlåtande. Advokattiskalsembetet har med anledning deraf uttalat, att det torde vara med Kongl. Maj:ts och kronans fördel bäst törenligt, att ifrågavarande obetydliga fastighet blefve för ett skäligt pris försåld, och att den af stadsförsamlingen erbjudna köpeskillingen syntes motsvara egendomens värde. Vid sitt yttrande har advokattiskalsembetet fogat eganderätts- med flera handlingar rörande ifrågavarande fastighet, deribland en af stadsingenjören O. Käck år 1878 upp-

rättad karta, utvisande bland annat, att arealen af tomten utgör 293,11 kvadratmeter.

Kammarkollegium har för sin del i sitt afgifna utlåtande beträffande den staden Arboga tillhöriga jord meddelat: att hertig Carl genom bref den 30 januari 1600 upplåtit till staden den derinvid belägna Kungsgård eller, såsom det i brevet uttryckes, Gårdsens egor, med undantag af Hamre äng och Kobagen. mot ränta i stångjern; att all stadens jord, hvaraf en del skall egas af enskilde, blifvit enligt kammarkollegii utslag den 28 februari 1827 skattlagd för salpetergårds utgörande till 27 mantal; samt att utmarken, som benämnes Norra och Södra Skogen, dels består af instängda odlingar, hagar och torp, dels är indelad å tomterna, hvilken indelning i magistratens berättelse af den 1 december 1852 till komitén för undersökning af grunderna för städernas beskattning uppgifves hafva egt rum på grund af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes utslag den 22 februari 1813 och den 5 maj 1815 med föreskrift, att utmarkslott ej finge genom något laga fång från tomt afsöndras eller särskildt pantförskrifvas, så länge Arboga stad till dåvarande egenskap och privilegier förblefve oförändrad.

På grund af hvad i ärendet blifvit anfördt och upplyst samt hvad kammarkollegium tillstyrkt, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att den Kongl. Maj:t och kronan tillhöriga halfva gården n:o 71 med halfva tomten n:o 127 a inom kvarteret Stor- och Vretroten i Arboga stad jemte dertill hörande utmarkslott må till Arboga stadsförsamling försäljas mot en köpeskillning af fem hundra kronor, med skyldighet för församlingen att vidkännas de med köpet förenade kostnader,

samt att försäljningssumman må få användas på enahanda sätt, som är bestämdt i fråga om köpeskillningar för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning eger rum jemlikt nådiga brevet den 29 maj 1874.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle nådig proposition i ämnet till Riksdagen af-lätas af den lydelse bilagan B vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Edvard Bäcklin.